

IK ZIE IK ZIE WAT JIJ NIET ZIET

Marloes de Bie & Caroline Penris

IK ZIE IK ZIE WAT JIJ NIET ZIET

Marloes de Bie & Caroline Penris

Voorwoord

Het is tegenwoordig een beetje zoeken naar de ware betekenis van Sint Maarten, die we hier bij ons in Groningen natuurlijk Sint Martinus noemen. Want 11 november is misschien wel wat te veel een snoepfeest geworden.

Het is echt even zoeken, wil ik maar zeggen, om op die dag, als we Sint Martinus vieren, de legerofficier terug te vinden die de helft van zijn mantel aan een naakte bedelaar gaf. De legerofficier, die de kunst van het delen verstond. Die de bedelaar niet alleen zag, maar ook handelde.

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar mij lukt dat lang niet altijd: om niet alleen te kijken, maar ook te zien. En daarna iets te doen.

Dat doen kan ook best iets kleins zijn. Hoewel: is een praatje maken met iemand iets kleins?

Aan goede voornemens natuurlijk geen gebrek. In een nieuwjaarstoespraak dit jaar riep ik iedereen op om regelmatig aan de mensen die je tegenkomt te vragen: wat heb jij nodig? Hoe kan ik jou het beste helpen?

In dit prachtige boekje staan portretten, in woord en beeld, van Groningers die je in het dagelijks leven zomaar voorbij kunt lopen. Maar als je je in hen verdiept, word je getroffen door hun verhaal. Zijn ze allemaal een *pronkjewail in golden raand*.

En dus neem ik mezelf opnieuw voor om, tenminste één keer per dag, echt in contact te komen met de mensen die ik ontmoet. En ze te vragen: wat kan ik voor jou doen?

Ik geef toe: het is een bescheiden voornemen. Het kan altijd beter.

Maar ook een marathon begint met de eerste stap.

René Paas,
Commissaris van de Koning in de provincie Groningen

KLEINE LOTTE, GROTE LOTTE

Grote Lotte is niet dom, zegt ze. Zelfverzekerd, sterk, en geaard. Maar Kleine Lotte zit nog steeds in haar. Slaat en schopt dan tegen het breekbare glas van Lotte's nieuwe wereld. 23 is ze nu en ze zou je leuke dochter kunnen zijn. Maar Kleine Lotte was nooit iemands dochter. Altijd alleen een tijdelijke. In haar kamer met veel rood en oranje, kleurige kussens, zes aanstekers en een kritische kat vertelt ze haar adembenemende verhaal. Over pijn, eenzaamheid, schuld, maar ook over vechten, vallen, opstaan en weer doorgaan.

Haar ouders, opa, oma en oom zaten bij een sekte. 'Ik noemde het De Groep. Vanaf mijn geboorte zat ik daar. Die mensen zagen mij als reïncarnatie van Jezus. Ik moest heel veel daar zijn, alleen 's avonds mocht ik naar huis. Verder mocht ik niks, ook niet even naar mijn moeder voor alleen maar een knuffel. Als ik dat toch stiekem deed kreeg ik een pak slaag.' Toen ze 5 was werd haar moeder uit de sekte gebannen 'ze liep niet in de pas, viel op vrouwen' en ging Lotte bij haar wonen.

'Dat was wel een gelukkige tijd. Mijn moeder had een vriendin met ook 3 kinderen, we woonden bij elkaar en we zaten bij elkaar in de klas. We werden raar gevonden met die twee moeders maar daardoor waren we echt een team.' Ogenschoijnlijk ging het goed met Lotte maar diep van binnen woedde er al een veenbrand. Dat uitte zich in driftbuien en agressief gedrag, vooral naar haar jongere zusje. 'Zij mocht vanaf baby wel bij mijn moeder wonen, ik was zo ontzettend jaloers op haar, ik sloeg haar ook heel vaak. Nu kunnen we goed met elkaar opschieten maar het schuldgevoel daarover heeft de rest van mijn leven bepaald.'

Op haar 12^e werd ze uit huis geplaatst. 'Ik had het gevoel dat ik weer werd weggedaan.' Ze woonde bij haar opa en oma, een paar jaar bij een vriendinnetje en nog een

tijdje weer bij haar moeder. Maar de pijn in haar was al niet meer te beteugelen. 'Ik ging op mijn 13^e drinken, veel drinken. Expres niet meer eten, drugs gebruiken, en stelen in winkels. Gewoon om de kick. Maar eigenlijk was het allemaal om te vergeten, mezelf te verdoven, niets meer te hoeven voelen.'

Er volgden opnames, therapie, woongroepen, een periode van op straat leven. En toch haalde Lotte tussendoor nog haar VMBO diploma 'dat was wel een triomf'. Na 4 afkickpogingen 'de eerste keer dacht ik dat doe ik wel even', is ze nu al 8 maanden clean. Zit ze bij VNN Begeleid Wonen, heeft ze een bewindvoerder. En probeert ze zichzelf terug te vinden. 'Het gekke is: ik was eigenlijk een heel vrolijk kind. Creatief, speels, vriendelijk. En ik wilde graag mensen helpen.'

Nu doet ze dat ook, bij de Hulpexpress van Sietze. 'Hij wil het nooit horen met zijn grote mond maar ik leer heel veel van hem. Behangen, schilderen maar vooral hoeveel er nog in mij zit. Aan menselijkheid en zelfrespect. Niemand anders zou mij dit vertrouwen in mezelf zo terug kunnen geven.'

Nog even en dan heeft Grote Lotte een eigen huisje, samen met haar vriend. De kat gaat mee en ongetwijfeld ook Kleine Lotte. Ze gaat goed voor haar zorgen.

'Ik was eigenlijk een heel vrolijk kind'

HET MEISJE VAN DE EINDSPRINT

Als kind kreeg ze weinig kans om zich warm te lopen voor het echte leven. Haar vader dronk veel, mishandelde dan haar moeder. Petra was de poortwachter. 'Als hij door het steegje uit de kroeg kwam riep hij mijn moeder al. Ik moest hem dan de trap op slepen, hem uitkleden en hem snel ergens neerleggen. Dan kreeg mijn moeder tenminste geen klappen.' Het duurde tot ze zes jaar was, toen haar ouders gingen scheiden. Ze kreeg een stiefvader maar de dreiging was niet weg: 'mijn moeder had opnieuw niks te vertellen en mij mocht hij niet, hij kon me urenlang aankijken, heel eng.' Petra werd een ernstig, serieus, bangig kind. En al die angst brak haar later in haar leven vreselijk op.

Daarvóór ging het redelijk goed. Ze ging naar school, naar de MDS (Middelbare Detailhandel School). 'Ik vond het leuk, al deed ik alles in mijn eigen tempo, ze noemden me het meisje van de eindsprint. Ik werkte bij de Blokker vanaf mijn 15e. Als we niet verhuisd waren naar Winsum dan had ik daar winkelchef kunnen worden. Ik was goed met mensen.' Ze ging uit huis, trouwde en verhuisde uiteindelijk naar Lewenborg. Ze kreeg twee dochters en stopte na de geboorte van de jongste met werken. 'Ik was veel thuis maar hielp ook veel op school. Ik werd stamgroepmoeder om feeling te houden met de buitenwereld.'

En toen gebeurde het. 'Ik zat folders te lezen en ineens begon mijn hele lichaam te beven, ik kreeg pijn op mijn borst, koude handen, koude lippen. Ik dacht dat ik er geweest was.' Uiteindelijk bleek het een psychische reactie te zijn op alle angst die Petra in al die jaren had opgekropt. Straatvrees. 'Ik durfde niet meer naar buiten, naar de winkel was al een nachtmerrie, daar kon ik urenlang tegenop zien. Ik bracht de kinderen zo laat mogelijk naar school zodat ik meteen weer naar huis kon. Als ik al eens naar de stad ging bedacht ik van te voren vluchtroutes. Ik wist van elke winkel en elk restaurant de nooduitgang.'

Tien jaar heeft het geduurd zegt ze. 'Het was een hel, met pillen waar ik een zombie van werd, maar vooral van ontzettend veel onbegrip. Ik probeerde me ook nog de hele dag goed te houden voor mijn dochters. Net zoals mijn moeder vroeger, en dan kreeg ik daar weer last van.' Op een dag was het genoeg. 'Ik wilde zo niet leven, niet wegwijnen, dus meldde ik me aan als vrijwilliger bij het STIP, met het zweet in de handen. Maar ik heb meteen gezegd wat er met me was, dat ik naar huis moest kunnen als dat nodig was.'

Ze werd opgemerkt en de vraag kwam of ze gastvrouw wilde worden bij de Oude Bieb. 'Ik kwam heel schuw binnen maar merkte dat mensen zich voor me openden, bezoekers maar ook vrijwilligers. Ik begon dingen te regelen, structuur aan te brengen.' Nu is ze coördinator van alle gastvrouwen. En heeft ze haar finale eindsprint ingezet: ze doet een MBO-opleiding Persoonlijke Begeleiding van Specifieke doelgroepen. 'Ik wil een goede hulpverlener worden. Het verschil maken. Ook al heeft het nog zo tegengezeten, ik ga je helpen om er weer iets van te maken.'

'Ik wil een goede hulpverlener worden'

IK WIL EEN ANDERE MAATSCHAPPIJ

‘Liever gelijk dan geluk’ is het motto van zijn familie. Conny heeft er nog wel wat van, al is het niet altijd handig. ‘Ze vinden je lastig, eigengereid, je bent ongrijpbaar, je loopt niet mee met de kudde.’ Van een ‘snelle jongen’ die veel geld verdiende werd hij een man met een zeer minimaal inkomen. Geen bijstand, niets. Hij voelt het niet als armoede. ‘Er is een verschil tussen wat je nodig hebt en wat je wilt hebben. En ik ben nu zover dat ik niet zoveel meer nodig heb. Me kan inzetten voor wat ik wil hebben: een andere maatschappij.’

Zijn opa was hoofdmeester in Nieuw Amsterdam, een rood nest. Dat gevoel voor sociale rechtvaardigheid vindt daar misschien wel zijn oorsprong. Of bij zijn vader die als kruidenier een tijdje een rijdende winkel had en het niet over zijn hart kon verkrijgen om arme mensen te laten betalen voor luiers die ze zo hard nodig hadden. ‘Dat heeft hem uiteindelijk ook de das om gedaan, hij was veel te sociaal.’

Conny was het buitenbeentje, ging als eerste uit het gezin naar het gymnasium en daarna naar Groningen, Psychologie studeren. ‘Het was een escape uit het verstikkende christelijke milieu waar ik veel hypocrisie zag. De studie betekende voor mij ruimte, ademen.’ Maar het waren ook de jaren ’70 waarin heel wat meer te beleven was dan boeken en tentamens. Conny liet zich daarin niet onbetuigd en de studie werd het verder niet meer. Hij was vrijwilliger bij het Popbureau ‘daar waren we al de rebellen tegen de gevestigde orde van de klassieke muziek’, had verschillende baantjes en studeerde nog een tijdje Jeugdwerkzorg.

Tot zijn eigen verbazing volgde daarna een periode van veel geld verdienen. ‘Ik rolde er echt bij toeval in en vóór ik het wist had ik drie goedlopende bedrijven met redelijk wat personeel. Vooral de reïntegratiemarkt was een goudmijn. Ik leefde er ook naar, had een grote boerderij, een dikke auto, hoefde

nooit over geld na te denken.’ Toen kwam de crisis en banken die elkaar opkochten. ‘Dat was echt de weg naar het putje. Daar heb ik gezien hoe de macht werkelijk over de wereld is verdeeld.’ Hij raakte alles kwijt, zijn bedrijven, zijn huis, zijn relatie.

‘Maar het heeft mij geen slechte dingen gebracht. Eerder het inzicht dat er niets belangrijker is op de wereld dan menselijk kapitaal. Ik geloof heilig in een deeleconomie en in sociale allianties waarbij je neemt wat je nodig hebt en geeft wat je kunt missen. Kennis, ervaring, handige handen, maar het meest misschien nog vertrouwen in het kunnen van de ander. Want iedereen is waardevol al is niet iedereen gelijk.’

Hij richtte Mijn Gereedchapskist op voor mensen die fysiek of mentaal moeilijk zitten en vaak weinig geld hebben. ‘Ze kunnen er gereedschap lenen maar we proberen ze ook weer zin aan hun leven te laten geven. Sommigen zijn er helemaal aan gewend dat instanties voor ze denken. Bijna vergeten hoeveel kracht er nog in henzelf zit. Er zijn er nu drie Gereedchapskisten in verschillende wijken en we zijn met vijf nieuwe bezig. Ik ga ook een Burgerfonds oprichten dat burgerinitiatieven gaat financieren. Want de tijd dat we voor de alleenstaande man die niet kan koken voor veel geld een pand met een bar inrichten is wat mij betreft voorbij.’

‘Er is niets belangrijker dan menselijk kapitaal’

ZEVEN INITIATIEVEN, ZEVEN KEER DELEN, ZEVEN KEER HET VERSCHIL

STICHTING DOEDERTOE

is een werkplaats waar we kringloop-spullen weer mooi maken. Veel mensen komen er ook om er even uit te zijn. Ze nemen vaak weer iets moois mee naar huis en betalen dat met iets doen voor een ander of de samenleving.

Ons initiatief ontstond vier jaar geleden als een reactie op armoede en bezuiniging. Wat heeft een mens nodig om zonder veel drempels blijdschap te ervaren? Hoe maken we het mogelijk dat mensen die om financiële redenen veel thuis zitten toch contacten leggen? Hoe maken we zichtbaar dat iederéén iets moois te geven heeft? Dankzij de bemiddeling van een ambtenaar van de gemeente vonden we een tijdelijke plek in een Multifunctioneel centrum waar we aan de slag konden. Na twee jaar verhuisden we naar een zelfstandige locatie.

Intussen doen we heel wat meer. We bieden kinderfeestjes aan voor kinderen die dat anders niet krijgen. En elke week komen er vrouwen uit de Bed- Bad- en Broodopvang bij ons. Wij zijn er van overtuigd dat blijheid een sneeuwbaaleffect heeft. Dan ga je weer wat doen, dan ga je weer wat worden of willen, want het opent je hart. Als je leven moeilijk is om wat voor reden dan ook heb je dat amper nog in te gaten. Wij heten dan ook niet voor niets werkplaats voor blijdschap en verbinding. Wij geven dat gevoel terug.

Marita Reytenbagh

www.doedertoe.nl

GOEIEBUURT

is een coöperatie voor en door inwoners van Korrewegwijk en De Hoogte en geeft invulling aan 'noaberschap'. Elkaar helpen, samen activiteiten organiseren, meepraten en meebeslissen over je eigen buurt en wijk. Wij geloven in de kracht van mensen en helpen ze met het opbouwen van een eigen sterk netwerk. Zo dragen wij met elkaar bij aan leuke en gelukkige buurten.

Met GoeieBuurt willen we graag de gedachte dat we als burens elkaar weer zouden moeten kennen en weten te vinden in praktijk brengen. In een wereld waarin alles gericht is op vooruitgang, is het soms ook goed om even stil te staan en te kijken wat er al om je heen is. Er wonen zo veel mensen in de wijk en er is zoveel mogelijk. Er is voor alles eigenlijk wel een oplossing, we hoeven hem alleen maar te vinden. Daarin willen wij graag een rol spelen. Met als resultaat dat we niet zomaar bewoners van deze wijk zijn, maar dat we als mensen samen in de wijk wonen en er dus ook samen wat leuks van maken. Iedereen in de wijk doet ertoe, dat is ons basisprincipe. Meedoen maar vooral meetellen, daar werken wij aan!

Martin Rezelman

www.goeiebuurt.nl

MIJN GEREEDSCHAPSKIST

startte in 2016 in de wijk De Hoogte, als een initiatief van de Stichting Talent in Actie. Het idee was simpel: gereedschap uitlenen aan wijkbewoners met een smalle beurs, van aanhanger tot boormachine, om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren. Particulieren en bedrijven kunnen hun oude gereedschap aan ons schenken, we knappen het op en werken zo ook aan duurzaamheid. Mensen met een Stadspas kunnen gratis lid worden en dan onbeperkt gereedschap lenen.

Inmiddels hebben we 150 leden en ontstond er een echte community van vrijwilligers en bewoners. De locatie is een echte buurthuiskamer geworden. Met een kop koffie erbij (aanbevolen door de PLUS) schrijven wij nieuwe leden in en leggen we uit wat Mijn Gereedschapskist is. Er ontstaan prachtige verbindingen tussen wijkbewoners onderling. Ook hielden we een pitch bij de Open Raad van de Gemeente Groningen. Nu mogen we zeven nieuwe 'Mijn Gereedschapskist'-initiatieven opzetten.

De 3 peilers waar Mijn Gereedschapskist op gebaseerd is zijn de deeleconomie, verbinding in de wijk en toegankelijkheid tot maatschappelijk en sociaal kapitaal/armoedebestrijding.

Voor de verschillende locaties en het klus- en tuinteam zijn we altijd op zoek naar enthousiaste vrijwilligers!

Conny Eldering

www.handigindebuurt.nl

BUITENGEWOONZIJN.NU

is een onderdeel van Buitengewoonleven. We geven trainingen waarbij je negen avonden samenkomt in een groep. Het leermodel is dat je een activiteit bedenkt en uitvoert wat gaaf zou zijn voor de wereld. Maar ook om je eigen passie en idealen te ontdekken en die van anderen te steunen.

We ontwikkelen en voeren jaarlijks in Nederland bijna 100 maatschappelijke projecten uit! Een dorpstuin, een straatbarbecue, zingen met de kleuters in het verzorgingshuis, een pop-up galerie... Daar wordt iedereen blij van en jij werkt tegelijkertijd aan je persoonlijke ontwikkeling.

De kracht van deze groep ligt in het praktisch bezig zijn, in het samen ontdekken en sociaal ondernemen om de wereld weer een stukje mooier te maken

De training wordt volledig gedragen door vrijwilligers en wordt zonder winstbejag gegeven vanuit de stichting Buitengewoonleven. Er zijn nu 7 steden met Buitengewone groepen. Ook de Hanzehogeschool en de gemeenten Groningen, Hoogezand en Winsum bieden de training aan hun werknemers/vrijwilligers aan.

Ingrid Koetzier

www.buitengewoonleven.nu

DE HULPEXPRESS

is begonnen met Sietze, een eigenzinnige man op een scootmobiel met daarachter een aanhangertje vol takken, grof vuil of boodschappen. Tot de gemeente daar een stokje voor stak hielp hij zo arme en eenzame mensen in nood. Nu rijden er, met subsidie van de gemeente, twee bussen door de hele stad, is er een bedrijfspan aan de Ulgersmaweg en worden op jaarbasis 2000 mensen geholpen. De bus doet klussen voor mensen die dat zelf niet kunnen of niet kunnen betalen, bijvoorbeeld kleine reparaties, afvoeren van grof vuil, een muurtje verven, voedselpakketten ophalen, kleine verhuizingen.

Er werken 15 vrijwilligers op de busjes en in de werkplaats waar o.a. oude meubels worden opgeknapt. Die worden weer weggegeven aan mensen die helemaal opnieuw moeten beginnen of niets hebben. Voor sommige vrijwilligers is de Hulpexpress een definitieve afrekening met hun verslaving of angst voor mensen. Naast de praktische zaken die door de busjes worden opgepakt zijn zij ook 'oog en oor' van de wijk. De vrijwilligers signaleren veel leed (armoede, verslaving, isolement, schulden) achter de voordeur en spelen dit door naar het betreffende Wij team. En we zoeken nog vrijwilligers!

Sietze den Iseger

www.stichtingdehulpexpress.nl

STUDIO DRAADKRACHT

is een Groningse textielwerkplaats in de Indische buurt. Iedereen kan daar zelfstandig of onder begeleiding aan de slag met naaien, breien, haken en andere textiele werkvormen. We hebben hobby- en professionele naaimachines, grote kniptafels, snijmatten, patroonbladen en nog veel meer. We willen anderen leren hoe ze zelf dingen van textiel kunnen maken, bij voorkeur op een duurzame manier door hergebruik van materialen.

De Stichting is opgericht door een aantal vrouwen met een passie voor textiel. Inmiddels werken er meer dan 15 vrijwilligers. Iedereen is welkom bij ons maar we richten ons ook op specifieke doelgroepen als vrouwen in isolement of kinderen in armoede.

We hebben Textielcafé's waar je van alles kunt leren: een Naaicafé, een Haak/Breicafé, een Verstelcafé en een Kindertextielcafé voor kinderen van 6 t/m 12 jaar. We geven cursussen en workshops, zoals naaicursussen, breicursussen en zeefdrukken met textiel. Je kunt bij ons je kleding laten repareren door een kleermaker, we organiseren groepsactiviteiten zoals kinderfeestjes en teamuitjes.

En we hebben oog voor mensen die het moeilijk hebben: Vrouwen in isolement die graag andere mensen willen ontmoeten en/of actief bezig willen zijn, leren bij ons mooie dingen te maken en hoe je die kunt proberen te verkopen. Stadspashouders krijgen korting op veel activiteiten. Kinderen van ouders die zeer weinig te besteden hebben kunnen een pas krijgen voor gratis toegang tot het kindercafé.

Brigit Grol

www.studiodraadkracht.nl

DE MINIMALISTISCHE EETTAfel

is een burgerinitiatief dat is gestart in april 2015. Ontstaan in een huiskamer met 5 mensen, bedoeld om een keer een avond te praten over de financiële problematiek waar iedereen mee te kampen had. Inmiddels is de MET 3.5 jaar verder en is zij stevig gegroeid. De MET telt op Facebook 160 leden uit Groningen stad maar ook daarbuiten groeit het aantal. Op jaarbasis worden inmiddels ruim 30 bijeenkomsten georganiseerd. Er zijn bijeenkomsten in verschillende particuliere huiskamers maar ook wijkgericht zoals in Corpus den Hoorn.

De MET verbindt mensen en bouwt bruggen. Niet alleen mensen met een laag tot zeer laag inkomen bezoeken de tafel maar ook hulpverleners, stagiaires en professionals. De bezoekers aan de tafel nemen zelf een gerecht mee en eten vervolgens samen. De sociale verbinding is daardoor groot. Ook is er regelmatig een gast spreker die vertelt over zijn of haar leven. Er ontstaan mooie vriendschappen aan de tafel, men houdt elkaar een beetje in de gaten wanneer het tegenzit en men steunt en helpt elkaar met handen en spandiensten. Het is eigenlijk een mobiel buurthuis met een digitaal platform waar de eerste ontmoeting plaatsvindt. Daarna kunnen mensen elkaar in het echt ontmoeten wanneer ze daar behoefte aan hebben.

Anne Krikke

www.sbbgroningen.org
[rubriek minimalistische eetafel]

IK WIL GEEN STEMPEL MEER

Er is genoeg gebeurd in het leven van Esmeralda om de aansluiting kwijt te raken. Maar telkens vindt ze weer de kracht om niet bij de pakken neer te blijven zitten. Schaamte is verleden tijd, de scherven zijn opgeraapt. Esmeralda stáát er. Als moeder, als vriendin en als ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting. 'Gemakkelijk wordt het nooit. Maar met creativiteit en vriendschap kun je ver komen.'

Esmeralda komt uit Assen. Toen ze zeven jaar was zijn haar ouders gescheiden en ging ze naar een pleeggezin dat ze zelf uitkoos. Haar pleegmoeder noemde ze al 'moeder' toen ze nog thuis woonde. Maar ze was er niet veilig voor de partner. Het had veel impact: de Mavo maakte ze niet af en ze verhuisde uiteindelijk naar Groningen voor begeleid wonen. Toen ze zeventien jaar was, raakte ze zwanger van haar vriend. 'Dat had natuurlijk niet moeten gebeuren, maar ik verlangde naar het familiegevoel dat ik was kwijtgeraakt.'

Er werd zelfstandige woonruimte gevonden. Haar vriend kwam bij haar en hun pasgeboren dochttertje wonen. Weer had Esmeralda weinig geluk: hij sloot haar op. Haar enige uitje was de gang naar de supermarkt. Na de geboorte van hun tweede kind ging het helemaal mis. Hij werd steeds gewelddadiger. Met haar beide dochttertjes ontvluchtte zij het huis.

Ze pakte haar leven weer op. Ze vond een baan in de zorg en combineerde die met een vervolgopleiding. Ze draaide jarenlang dubbele diensten om haar dochters het beste te kunnen bieden. Haar lichaam hield het niet vol. 'Ik slikte pijnstillers om de rugpijn niet te hoeven voelen. Maar ik kon echt niet meer.' Het werd een nachtmerrie. 'Ik raakte totaal in de war. De bodem was weg. Ik was mezelf en mijn werk. kwijt. Ik begon lukraak geld uit te geven aan leuke dingen. Wat maakte het ook uit? Ik maakte schulden en vulde het ene gat met het andere.' Dit moest stoppen. Ze zocht hulp.

Nu heeft ze voor het hele gezin negentig euro per week te besteden. Maar ze voelt weer grond onder haar voeten, ze komt weer onder de mensen. Haar sociale netwerk beperkt zich niet tot mensen in armoede: 'Ik laat de mogelijkheden zien, die de samenleving biedt en die ik zelf heb ontdekt. Voor heel weinig en ook voor niks is er zo veel goeds te vinden. Een mooi voorbeeld: Bij iemand is de vriezer stuk. Het voedsel kan niet worden bewaard. 'Kom maar halen,' is de boodschap op Facebook. De gever is blij dat het niet kapot gaat. En ik ben blij dat ik er van mag komen halen. Er is geen afhankelijkheid. Je hebt geen stempel. Er zijn geen regeltjes, die maken dat jij steeds moet bewijzen dat je recht hebt op wat je krijgt.'

Wederkerigheid ervaart Esmeralda ook bij de Minimalistische Eettafel. Het is een plek waar mensen hun schaamte overwinnen omdat ze betrokken raken op elkaar. Samen koken en samen eten is de basis. Maar ondertussen wordt er informatie gedeeld en brengen mensen elkaar op ideeën. Zo groeit de creativiteit.

Inmiddels volgt Esmeralda de opleiding tot ervaringsdeskundige in generatiearmoede en sociale uitsluiting. 'Ervaringsdeskundigheid kan preventief werken. Als je op tijd de signalen opvangt, is een deel van de ellende te voorkomen.' Ze is vast van plan om deze opleiding succesvol af te ronden. Dan is ook de laatste stempel weg.

'Voor heel weinig is er zoveel goeds te vinden'

WEES DE CREATOR VAN JE EIGEN LEVEN

Martin zegt het tegen iedereen die hij ontmoet. Maar vooral tegen mensen die zichzelf niks waard vinden. Dat herkent hij, met die gedachte heeft hij zelf ook veel te lang geleefd. Hij kreeg een burn-out, ging veel drinken. Zijn huwelijk liep op de klippen, hij verloor zijn baan. In de afkickklinik ontdekte hij dat hij al zijn hele leven de goedkeuring van anderen zocht om er te mogen zijn. Het werd een keerpunt. Hij ontdekte er zichzelf. En zegt nu ook tegen anderen: 'Je hoeft het niet alleen te doen.'

Hij groeide op in Callantsoog. Zijn ouders waren hardwerkende middenstanders. Leren was niet zijn ding, hij kon zich moeilijk concentreren. Hij werd geplaagd in een instelling in Amsterdam en kwam alleen de weekenden thuis. Wat een heimwee had hij daar. Op de vraag waarom hij er toch naar toe moest, antwoordde zijn moeder: 'Je mist een stukje van je hersens.' Hij werkte op een bollenkwekerij en in een bedrijf dat zonnebanken maakte. Hij bleek toen al een goed oog te hebben voor specifieke kwaliteiten van collega's.

De liefde bracht hem uiteindelijk naar Groningen. Daar werk vinden was onmogelijk zonder diploma. Hij probeerde het als elektromonteur maar had er geen talent voor en liep stuk. Hij wilde met mensen werken. Zo kwam hij in de zorg voor verstandelijk gehandicapten terecht. Hij bleek goed in teamwork. Maar de grote paviljoens werden gesloten en omgevormd tot kleine wooneenheden. Zonder team om zich heen rapportages maken, cliënten verzorgen en de woning schoon houden was voor Martin een brug te ver. 'Ik vond dat ik het moest kunnen, maar ik kon het niet.' De combinatie met de zorgtaken voor zijn dochtertje thuis putte hem uit. Een burn-out volgde en een leven met veel drank. Hij ging over alle grenzen heen en raakte alles kwijt. Pas toen hij tegen zichzelf kon zeggen: 'Martin, je bent alcoholist', kon hij hulp zoeken.

Hij kreeg de diagnose ADHD, toen pas, op

zijn veertigste. Maar hij was er blij mee, de puzzelstukjes vielen op hun plek. Hij hoefde zich niet meer te spiegelen aan anderen of anderen de schuld te geven van wat in zijn leven mis was gegaan. Voortaan wilde hij zijn talent inzetten. Hij besloot masseur en coach te worden voor jongeren met ADHD. 'Enjoy Life Coaching' was geboren. Martin genoot van het netwerken en van de contacten met zijn eerste cliënten. Maar hij was geen echte ondernemer. Geen ster in administratie en nieuwe klanten kwamen ook niet zomaar aanwaaien. Hij maakte schulden en koos uiteindelijk voor bewindvoering. Zo kreeg hij ruimte om de dingen te doen waar hij wél goed in is.

Nu is Martin na 10 jaar schuldenvrij. Een betaalde baan en een financieel rijker leven zijn voor hem niet meer belangrijk. Hij zet zich in voor buurtbewoners en wijst hen op hun eigen talenten. Hij is lid van de Theatergroep Auth en Tiek, maatje bij Humanitas, politiek actief en lid van het Bewonersplatform de Hoogte.

Martin's grootste inspiratiebron is het jaarlijkse Zomerfestival van Buitengewoon Leven. Twee weken kamperen rond de Essingeheem op het Hoogeland van Groningen. Een plek waar je wordt uitgenodigd om je eigen talent in te brengen. Hij speelt er theater en verzorgt massages voor wie maar wil. Met die schat aan ervaring keert hij terug naar zijn buurt. Om opnieuw te creëren.

12 EURO PENSIOEN

‘Dat is wat ik in mijn hele leven heb opgebouwd’ zegt ze lachend. Suzanne, een sterke vrouw met een mening. Een onconventionele kijk op geld en bezit. Een huis vol vrolijke kleuren, drie katten en dit jaar een gigantische tomatenoogst in de tuin. Die geeft ze weg, want ze krijgt ze niet op. Wat wil je nog meer zou je zeggen. En dat is nu juist haar punt. ‘Mensen willen altijd meer. Hebben hebben hebben : geld, bezit, status.’ Suzanne is anders, al van jongs af aan. Ze zag hoe geld ook veel ongeluk bracht. Misstanden, schending van mensenrechten, egoïsme. Daar deed zij niet aan mee. En nog steeds niet. Dat het leven je dan af en toe flink op de huid zit heeft ze ook meegemaakt. ‘Maar’ zegt ze ‘alles wat ik doe is gericht op ontvangen, al moet ik dat zelf ook nog een beetje beter leren.’

Ze heeft het van haar vader denkt ze. Hij was journalist bij de NRC, ook in de roerige jaren '70 met dictators als Pinochet. Hij reisde naar brandhaarden over de hele wereld en schreef over het onrecht, het verlies van alle menselijke waardigheid en normbesef, de tranen van een land, de meedogenloze macht van geld. ‘Hij was altijd kritisch en ik heb het overgenomen, ik ging in de weerstand. Schreef boze brieven naar de gemeente. Ik wilde niet money driven zijn, geen uitgestippelde carrière. Ik wilde leven zoals het kwam, was tevreden met het minimum. En nog steeds.’

Na haar middelbare school ging ze reizen. ‘Mijn vader vond het geloof ik wel jammer, maar als hij me straks zou zien in de Martinikerk zou hij trots op me zijn.’ Ze kwam weer terug, deed een opleiding SPW, kreeg twee kinderen die ze ook, en nog steeds, voorleefde dat geld een noodzakelijk kwaad is. ‘Ik vind geld eigenlijk heel irritant maar ik ga natuurlijk geen schulden maken. Wel leerde ik ze dat geld alleen maar een middel is om je blik naar buiten te kunnen richten. Dat er ook zonder geld heel veel te geven en te ontvangen valt. Wij hebben veel tweedehands kleren en spullen en vinden het heel gewoon.’

Geven, delen, zonder schaamte ontvangen, dat is ook precies wat Suzanne allemaal gedaan heeft voor anderen. ‘Ik heb geprobeerd een Weggeefpunt bij de Voedselbank op te zetten, was vrijwilliger bij Stichting Leergeld en Opruimcoach.’ Voor haar komt nu bij QUIET, waar ze een Participatiebaan heeft, alles samen. ‘Ik vind het een fantastische organisatie. Er worden wel dingen weggegeven maar het is geen liefdadigheid. We brengen met alles wat we geven en doen vrolijkheid en ontspanning. Maar vooral: empowerment, we versterken wat er altijd al was maar is weggezakt in de stress van armoede. Dat is een belangrijke gedachte bij QUIET: alles wat je aandacht geeft groeit.’

Kritisch op de maatschappij is ze nog steeds. Ze wil iets veranderen. Daarom volgt ze nu de opleiding Sterk uit Armoede voor ervaringsdeskundigen met als doel samen te gaan werken met professionals. Ze is lid van de Minimalistische eettafel waar ze veel hoort over misstanden, rigide regeltjes, genadeloze schuldeisers, de wurgklem van geld kortom. ‘Maar ik zie ook de solidariteit en daardoor de kracht die weer ontstaat.’ Dat is wat ze in de toekomst anderen wil leren: Ik zie ik zie wat jij niet ziet. Zal ze er ooit een dik pensioen aan overhouden? Nou...

‘Ik vind geld eigenlijk heel irritant’

Sint Martinus. De Martinitoren in Stad is naar hem vernoemd. Kinderen zorgen er voor dat hij niet wordt vergeten. Op 11 november gaan ze met hun lampionnen langs de deuren. Ze zingen over hem. In ruil voor wat lekkers. Delen, dat is waar het feest om draait.

Martinus is soldaat te paard in het leger van de keizer. Tot hij een naakte bedelaar ziet bij de stadspoort van Amiens. Die trekt zijn aandacht. Dat is al een wonder. Wie hoog zit, kijkt snel voorbij aan wie niet is om aan te zien. Martinus komt van zijn paard. Hij snijdt met het zwaard zijn mantel doormidden en legt de helft om het

vege lijf van de bedelaar. Nu zien ze er allebei niet uit. Maar toch zien ze elkaar in volle glorie. 'Ik zie ik zie wat jij niet ziet': een mens in al zijn puurheid die is als jij. Geven wordt krijgen en andersom. Dat is de essentie van delen. Martinus houdt het leger voor gezien. Krachtpatserij en schone schijn zijn aan hem niet meer besteed. Er zijn mensen om minder heilig verklaard.

In dit boekje zes keer een portret van een mens, die is als jij. Voor wie niet bang is om van het paard te stappen, kunnen het zes ontmoetingen worden. Ze roepen vragen op. Wat hebben jij en ik gemeen? Wat is mijn halve mantel, die ik te

bieden heb? En wat doet dat met mij? Het boekje is nooit uit. Je doet het dicht om het op enig moment weer open te slaan. Het is er om te delen met anderen en om er op terug te komen. Wie sprak jou aan en waarom? Wat kwam het mees- te binnen? Ik heb dit gezien. Wat heb jij gezien? Zo worden aan de zes portretten ontelbare portretten toegevoegd van mensen die ineens de volle glorie van de ander zagen. Omdat die op hen lijkt, al leek het eerst niet zo. Een lopend vuurtje moet het worden, dat een halt toeroept aan uitsluiting en delen tot een feestje maakt.

Het vuurtje is trouwens al aange-

stoken. De mensen uit dit boekje zijn één voor één betrokken bij initiatieven van onderop, die armoede niet voor lief nemen. Men geeft elkaar daarin een gezicht. Schroom niet om er op af te gaan. Er is vast een initiatief bij dat jou nieuwsgierig maakt. Zoek maatjes om er samen heen te gaan, als anders van uitstel afstel komt. Wie weet vind je er het antwoord op de vraag wat de halve mantel is, die jij om de schouders van een ander kunt slaan.

Zo vertellen we in Stad het verhaal van Sint Martinus verder.

Evert Jan Veldman

Colofon

Dit boekje is mogelijk gemaakt door Sint Martinus' Pronkjewailn
en Gemeente Groningen

Initiatief

Evert Jan Veldman | Predikant Nieuwe Kerk

Tekst

Marloes de Bie
Evert Jan Veldman

Eindredactie

Marloes de Bie

Fotografie en vormgeving

Caroline Penris

Jaar van uitgave

2018

EN HET IS...